

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrund for lovforslaget

Fordeling af rettighederne til opfindelser, som frembringes af ansatte ved offentlige forskningsinstitutioner, er i dag reguleret i lov om arbejdstageres opfindelser.

Efter denne lov kan arbejdsgivere stille krav om at få overdraget retten til egne medarbejders opfindelser, forudsat at disse er blevet til som led i tjenesten. Til gengæld er de berørte medarbejdere berettiget til en rimelig godtgørelse afhængig af opfindelsens værdi.

Disse bestemmelser gælder i dag for alle ansatte ved sektorforskningen og for visse personalegrupper ved universiteter og andre højere læreanstalter (universiteter).

Videnskabeligt personale og lærere ved universiteterne er derimod ikke omfattet af lov om arbejdstageres opfindelser.

Det er regeringens vurdering, at fraværet af lovgivning specielt om retten til universitetsforskernes opfindelser udgør en væsentlig barriere for erhvervsmæssig nyttiggørelse af offentlige forskningsresultater.

Navnlig i projekter, hvor der deltager en større gruppe universitetsforskere, kan usikkerhed eller uenighed om rettigheder blokere for nyttiggørelse af lovende resultater. Dette gælder både ansattes nyttiggørelse af egne opfindelser gennem etablering af selvstændig virksomhed og erhvervslivets motivation for at indgå i formaliseret samarbejde med danske universitetsmiljøer, hvor dette forudsætter en klar aftale om retten til eventuelle opfindelser.

Hertil kommer, at universiteterne uden en lovsikret andel i indtægterne savner et naturligt incitament til at bistå egne ansatte med at beskytte og omsætte rettighederne til forskningsbaserede opfindelser. Medmindre andet er aftalt, har universitetsforskere i dag den fulde ret til egne opfindelser. Institutionen har hermed intet krav på godtgørelse, uanset om en given opfindelse er gjort i den betalte arbejdstid og med brug af institutionens ressourcer.

Siden 1994 har en særlig tekstanmærkning i de årlige finanslove givet universiteterne mulighed for at afholde udgifter i forbindelse med udtagning af patent, forudsat at patentretten af de pågældende medarbejdere blev overdraget til institutionen. Institutionerne har hermed haft mulighed for, men ingen forpligtelse til, aktivt at gå ind i arbejdet med at beskytte og omsætte retten til de ansattes opfindelser.

Faktum er, at kun et fåtal af danske universiteter og sektorforskningsinstitutioner på denne baggrund har opbygget et stående beredskab til håndtering af patent- og rettighedssager.

Vurderingen er, at institutionerne og deres ansatte uden et sådant beredskab har ringe mulighed for at opnå en rimelig pris ved handel med egne rettigheder, og at fraværet af et professionelt marked for sådanne rettigheder vanskeliggør opfindelsernes vej fra institution til virksomhed.

Lovforslagets formål

På denne baggrund fremsætter regeringen nærværende lovforslag, som under ét skal regulere retten til opfindelser gjort ved universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Med lovforslaget ønsker regeringen at fremme den erhvervsmæssige nyttiggørelse af offentlige forskningsresultater. Lovforslaget tilsigter herunder:

- At bidrage til etablering af en incitamentstruktur, hvor ansatte og institutionsledelser tilskyndes til at samarbejde om erhvervsmæssig nyttiggørelse af forskningsresultater.
- At sikre en klar og entydig placering af rettigheder, der kan lette indgåelse af aftaler om forsknings- og udviklingssamarbejde mellem universiteter og private virksomheder.
- At fremme etablering af et effektivt decentralt beredskab til registrering og vurdering af forskningsbaserede opfindelser.
- At bidrage til professionalisering af markedet for handel med rettigheder mellem forskningsinstitutioner og virksomheder.